

Heb je money voor Dior?

De invloed van de financiële opvoeding op het financiële gedrag van studenten van Hogeschool Inholland.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat jongeren regelmatig schulden of betalingsachterstanden hebben. In hoeverre heeft financiële opvoeding invloed op hun financiële gedrag? Voor de gemeente Rotterdam is het aanpakken van schulden en het voorkomen van betalingsproblemen bij jongeren een belangrijk speerpunt. Daarom vroeg de gemeente de onderzoekers van Dynamiek van de Stad om hier onderzoek naar te doen, onder én door studenten. De bevindingen uit het onderzoek bieden goede aanknopingspunten voor beleid, de gemeente neemt de aanbevelingen dan ook graag over.

Voorbeeldgedrag en financiële educatie

De vraag van de gemeente Rotterdam was om de relatie tussen financiële opvoeding en financieel gedrag van hbo-studenten inzichtelijk te maken. Afke Theunissen en haar team hielden daarvoor een kwalitatief onderzoek onder hbo-studenten van Hogeschool Inholland. Drie studenten van de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening werkten, in het kader van hun afstudeeronderzoek, mee aan het onderzoek.

Uit de literatuurverkenning bleek dat tussen de 15 en 20 procent van de hbo- en/of wo-studenten, naast een studielening, ook schulden en/of betalingsachterstanden hebben. Daarnaast kwam naar voren dat de financiële opvoeding en het voorbeeldgedrag dat ouders vertonen, bepalend zijn voor het financiële gedrag later; ouders vormen de belangrijkste leerbron. Financieel gedrag is vervolgens weer bepalend voor de kans op betalingsproblemen, meer dan bijvoorbeeld inkomen.

Belangrijkste bevindingen:

werken aan competentie en weerbaarheid

Verschiedende factoren zijn van invloed op het huidige financiële gedrag en de financiële situatie waarin de onderzochte hbo-studenten zich bevinden. Zo spelen leeftijd en vooral ook de persoonlijke omstandigheden (wel/niet zelfstandig wonend, wel/geen kinderen) en de kenmerken van de ouders (gezinsituatie, taalniveau en sociaaleconomische positie) een rol.

De financiële opvoeding biedt veel onderzochte studenten een startpunt, maar ook andere ervaringen dragen bij aan de competentieontwikkeling met betrekking tot hun financiële redzaamheid. Dit varieert van het leren van eigen financiële problemen en het hebben van een bijbaan tot stagelopen bij organisaties waar ze geconfronteerd worden met de schuldenproblematiek van anderen. Sommige studenten hadden ook ervaring met het noodgedwongen financieel opvoeden van hun eigen ouders.

Het woord imago heeft voor de meeste studenten in het onderzoek een negatieve lading. Toch gaat de eigen voorkeur vaak uit naar populaire merken, die visueel direct herkenbaar zijn aan de specifieke logo's ('kiezen voor de kudde').

"Vroeger had ik eigenlijk helemaal geen merk-kleren, toen droeg ik het helemaal niet. Ik merk wel nu meer dat ik dat steeds leuker ga vinden. Dus dat ik dat wel vaker koop. Maar het is niet per se dat ik dat doe, vanwege, omdat ik wil dat mensen wat van me denken ofzo. Het is meer dat ik het zelf ook leuk vind en ook wel fijn natuurlijk als andere mensen bijvoorbeeld complimentjes geven ofzo."

Student

Als het gaat om hun financiële gedrag speelt verleiding bij veel onderzochte studenten een belangrijke rol. Ze weten dat ze verleid worden, maar geven er toch aan toe. Meer kennis over dat onderwerp lijkt dus niet zinvol. De conclusie is dat vooral geleerd moet worden hoe ze weerbaar moeten zijn tegen verleidingen. Het in de opvoeding en in educatieprogramma's aanleren van (zelf)bindingstechnieken en het leren ervaren door fouten lijkt daarbij behulpzaam te zijn.

"Heel slecht. Ik laat mij best wel meeslepen met de verleidingen. Vooral als ik iets zie op internet, dan wil ik het meteen hebben. Ook bijvoorbeeld als iets heel duur is, dan denk ik er niet goed over na. Vervolgens koop ik het niet, omdat mijn ouders dan zeggen dat ik er eerst goed over na moet denken. Ik kan heel snel impulsieve aankopen doen. Als ik iets zie en ik wil het dan koop ik het ook meestal."

Student

Conclusie

Bij een groot deel van de onderzochte studenten zien we een verband tussen hun financiële opvoeding en het latere financiële gedrag. In veel gevallen is dit verband positief, omdat het de studenten een startpunt biedt om zich verder te ontwikkelen. Ook blijkt dat ouders of verzorgers een belangrijke voorbeeldrol hebben, en dat er daarnaast andere leerplaatsen en/of leerervaringen zijn die bijdragen aan een verantwoord financieel gedrag van studenten.

Aanbevelingen aan de gemeente Rotterdam:

Bewustwordingscampagne financieel gedrag onder jongeren met betrekking tot:

- Het bespreekbaar maken van financieel gedrag door bijvoorbeeld het verspreiden van posters en het lanceren van het Instagramaccount @hebjemoneyvoordior;
- Het stimuleren van een bijbaan om gezond financieel gedrag te ontwikkelen.

Ouders actief voorlichten over het belang van financiële opvoeding:

- Het tonen van voorbeeldgedrag;
- Het aanleren van (zelf)bindingstechnieken;
- Het belang van ervaringsleren (kinderen fouten laten maken en/of het hebben van een bijbaantje);
- Het wijzen op de mogelijkheden van het Nibud.

Aanbevelingen aan het onderwijs in samenwerking met de gemeente:

- Een structurele rol voor financiële educatie in het basis- en voortgezet onderwijs;
- Het implementeren van workshops of trainingen rond verleiding en imago in bijvoorbeeld thema- of gastcolleges bij mbo- en hbo-instellingen;
- Het bevorderen van een maatschappelijke stage bij hulpverlenende instellingen op gebied van financiële vragen en/of problemen (o.a. banken, bewindvoerders, kredietbanken, budgetcoaches, thuisadministratieprojecten).

Gemeente wil aanbevelingen oppakken

“Wat ik mooi vind, is dat studenten onderzoek hebben gedaan onder hun eigen doelgroep. Ik ben van de school dat wij niet de wijsheid in pacht hebben op het stadhuis, nee, de wijsheid zit bij de mensen in de stad.

Een aantal aanbevelingen willen we zeker meenemen in de interventies die wij jongeren bieden, het beleid dat we maken of in de communicatie die we doen. Preventie, opvoeding en voorbeeldgedrag zijn daarbij mooie, algemene thema's. Op enkele aanbevelingen wil ik wat nader ingaan.

In de campagne die overal in de stad te zien is, 'Kom jij eruit?', hebben we onvoldoende aandacht voor ouders. We gaan heel goed kijken hoe we ouders beter kunnen benaderen. Jullie doen een belangrijke aanbeveling, die nemen wij over en verwerken we in onze communicatiecampagne.

Wij nemen altijd jongeren in beeld die van hun schulden af zijn gekomen. Terecht vragen jullie je af of de gemeente

niet ook andere, positieve rolmodellen in beeld kan brengen. Zoals mensen die het altijd al goed hebben gedaan. Die aanbeveling nemen wij ook over.

Waar wij jullie in steunen, is de vraag hoe we in het onderwijs financiële educatie meer op de agenda krijgen. Dat is een cruciaal punt. De kredietbank, een van de onderdelen waar ik verantwoordelijk voor ben, geeft al lessen op het basisonderwijs. Daarnaast doen we ook wat bij andere opleidingen en maken we ook gebruik van hbo-studenten die mbo-studenten les geven. Maar dat is echt iets wat we verder willen oppakken.

Een mooi punt is de maatschappelijk stage, de laatste aanbeveling waar ik op in wil gaan. Hierdoor worden wij ons bewust van wat er speelt bij de jongeren zelf. Die aanbeveling vinden we van belang. Hoe we hier invulling aan gaan geven, werken we graag verder uit.”

Dhr. R. Bakker,
directeur
Maatschappelijke Ondersteuning,
gemeente Rotterdam

Waar vind ik meer informatie?

Hier vind je het volledige rapport:
[hebjemoneyvoorDior? \(inholland.nl\)](http://hebjemoneyvoorDior.nl)

Hier de website van het project
inholland.nl/onderzoek/onderzoeksprojecten/heb-je-money-voor-dior

